

Intervju

Julije Domac, direktor regionalne energetske agencije – REGEA te posebni savjetnik Predsjednika RH za energiju i klimu, o 'zelenim' ulaganjima, energetske preobrazbi i njenim izazovima

Naše gospodarstvo i stručnjaci već su spremni za energetske tranziciju

Tema energetske tranzicije je tema iznad svih političkih opcija i od najvećeg interesa za Hrvatsku.
DARILO VINCIGOSI

Gospodarski razvoj moramo temeljiti na zelenom gospodarstvu i EU Zelenom planu. Trenutačno ne stojimo loše s udjelom OIE

DARILO BIČAK
Glasnik za područje Istre

Energetska tranzicija je top tema razvoja i investicija u EU već duže vrijeme, a s korona krizom i posljednjom ekonomskom krizom je postala jedan od glavnih alata kojim Europska komisija želi oporaviti europsko gospodarstvo. Kakva je trenutna situacija po pitanju energetske tranzicije u Hrvatskoj, što možemo očekivati od velikodušne najave EU novca te zbog čega je

osnovano energetske-tranzicijsko vijeće na Pantovčaku, govori Julije Domac, direktor regionalne energetske agencije – REGEA te posebni savjetnik Predsjednika Republike za energiju i klimu.

Ovaj tjedan održava se prva sjednica Vijeća za energetske tranziciju Predsjednika Republike Hrvatske. Riječ je o prvom takvom tijelu u našoj zemlji, koja će biti glavna zadaća Vijeća?

Energetska tranzicija je danas ne samo ekonomski imperativ i nužan odgovor na klimatsku krizu, već i civilizacijska oznaka, pravi pokazatelj zrelosti i napretka jedne nacije i društva. Vijeće za energetske tranziciju raspisat će i donositi strateške smjernice te savjetovati predsjednika Republike Hrvatske o pitanjima

općim pritom i makroekonomskim učincima i regionalne specifičnosti Republike Hrvatske.

Uz to, do kraja 2020. bit će potrebno donijeti hrvatski Zakon o klimi, odnosno prenijeti obveze iz Europskog klimatskog zakona, koji će osigurati da se klimatska neutralnost do 2050. i strategija prilagodbe na učinke klimatskih promjena definiraju kao zakonska obveza.

Vijeće, dakle dolazi u najboljem trenutku, u trenutku kada je potrebno energetske tranzicije komunicirati i provoditi na svim razinama, od najviše političke, do razine svakog našeg građanina. Sigurno moramo u Hrvatskoj raditi brže i bolje, donositi odluke i djelovati ambicioznije nego do sada i zato je sinergija struke i politike nužna.

Vijeće otvarate s možda najznačajnijom temom u ovom trenutku za Hrvatsku – programiranje operativnih programa za financijsku perspektivu 2021. – 2027. i Planu za korištenje Fonda za oporavak. Što očekujete od prve sjednice i ove teme?

Uzi tim stručnjaka već neko vrijeme radi na smjernicama za novo financijsko razdoblje, a prvu radnu sjednicu Vijeća ćemo posvetiti upravo ovoj temi s obzirom na njezinu aktualnost i potrebu brzog djelovanja radi opće i zajedničke koristi Republike Hrvatske.

Očekujem konstruktivan dijalog na sjednici Vijeća, a s obzirom na okupljeno znanje i iskustvo stručnjaka koji u Vijeću sudjeluju, i najvišu kvalitetu donesenih smjernica. Očekujem i da ova izradena smjernica stavi na raspolaganje Vladi Republike Hrvatske upravo zato što će one biti izradene od strane neovisnih stručnjaka, u isključivoj namjeri poticanja potrebnih reformi, ubrzanja investicija i stvaranja uvjeta za održivi gospodarski razvoj u skladu s EU Zelenim planom.

Na koji način su izabrani članovi Vijeća? Određeni su krugovi već pokazali nezadovoljstvo, jer su očekivali vaš poziv. Kako to komentirate?

U Vijeće sam predsjedniku Milanoviću predložio ljude prema njihovim znanjima, stručnosti, dosadašnjem iskustvu i radu, s

Intervju

namjerom da u vijeću imamo i predstavnike akademske zajednice, znanstvenike, konzultante, energetske agencije, gospodarstvenike, velike poduzetnike i civilno društvo. Posebno mi je drago da imamo i predstavnika kojeg je predložilo Hrvatsko novinarsko društvo, smatram to važnim iskorakom.

Vjerujem da je sastav Vijeća reprezentativan u svakom pogledu, ali naravno (i srećom) da to nisu svi ljudi koji u Hrvatskoj rade na projektima čiste energije ili imaju znanja iz ovog područja. U Hrvatskoj ima daleko više stručnjaka i ljudi sa iskustvom kada je u pitanju ova tema, ali nemoguće je u Vijeće imenovati sve.

Vijeće će sigurno surađivati sa širokim krugom stručnjaka i institucija koji mogu podržati ciljeve Vijeća, a to je brza i uspješnija energetska tranzicija Republike Hrvatske. Nažalost, kod nas uvijek postoje spremni za kritiku, ali pričekaćemo prve rezultate rada Vijeća i budimo barem za početak zadovoljni da Republike Hrvatske kreće ovim putem i uopće ima ovakvo tijelo

Mislite li da ovakvo Vijeće pri Uredu predsjednika može ostvariti dobru suradnju i s Vladom. Kako to namjeravate postići?

Naravno da to mislim i da to očekujem. Prvi korak je uvijek pozitivan razmišljanje, po bilo kojoj temi, kao i otvorena komunikacija. Tema energetske tranzicije je tema iznad svih političkih opcija i od najvećeg interesa za Republiku Hrvatsku. Na sjednici Vijeća planiramo zvati i nadležne ministre i njihove najbliže suradnike jer bez dijaloga i zajedničkog djelovanja nema uspjeha. Hrvatska je premla za podjelu kad su u pitanju stručne teme ili pitanja poput čiste energije ili klimatskih promjena.

Kojim temama će se sve baviti Vijeće i na koji način ćete djelovati?

Vijeće će se okupljati s redovitim dinamikom, a za svaku od tema koje će Vijeće na svojim sjednicama raspravljati, odredit će se među članovima Vijeća izvjestitelj koji će izraditi prijedlog strateških smjernica, a koji će se nakon rasprave donijeti na Vijeću na jednoj od sljedećih sjednica pa potom prezentirati predsjedniku Milanoviću. Sve teme će se obrađivati i s aspekta strateške utemeljenosti u dokumentima Republike Hrvatske i Europske unije, a očekujem raspravu o ulozi građana u energetske tranziciji, o ulozi domaće industrije i poduzetnika, o energetski učinkovitim zgradama i energetske obnovi, o solarizaciji Hrvatske, o vodiču, o baterijama, o digitalizaciji i pametnim gradovima, kao i o brojnim drugim temama.

Što vam je najvažnije u ovom trenutku? Što vam je po vama ključno?

Energetska tranzicija postaje središnja tema. Kako to komentirate i smatrate li da je korona kriza na određeni način ubrzala njen tijek?

Koliko god neizvjesno i stresno bilo razdoblje od početka korona krize mislim da su se i na ovaj način neke stvari počele događati brže nego inače. Zdravstvena kriza ukazala je i na prijetnju kli-

ma da se ponoviti. Zato Vijeće i zato aktivan angažman i politike i struke i gospodarstva.

Kako vi vidite energetske tranzicije Hrvatske i možete li uopće pretpostaviti tempo kojim će se ona događati? Što je po vama ključno?

Mislim da Hrvatska svoj gospodarski razvoj mora temeljiti na zelenom gospodarstvu i europskom Zelenom planu. Trenutačno ne stojimo loše s udjelom obnovljivih izvora energije, ali to su najvećim dijelom rezultati prošlih generacija.

Rezultati u npr. sektoru vjetroelektrana pokazuju da je moguće raditi i ambiciozno, kvalitetno i uspješno bez obzira na sve oko nas. Mislim da je hrvatsko gospodarstvo, ali i stručnjaci spremni – mnogi od njih već rade veće i značajnije projekte izvan Hrvatske nego kod kuće. Važan pokretač investicija koji će u razdoblju do 2030. godine dovesti do potrebne promjene kako bi se stvorili uvjeti za stvaranje novih vrijednosti, za poticanje ulaganja i za održivi rast je upravo središnja država, ali i naše državne tvrtke kao što su HEP, Jadrolinija i druge.

O njihovoj će spremnosti i ambiciji puno toga ovisiti. Nova Vlada mora i inzistirati i na uvođenju izvrsnosti u javni menadžment i postaviti javne nadležne u ulogu zaštitnika kvalitete isporučene usluge građanima, ali i u ulogu ravnopravnih partnera poduzetnicima.

Važan zadatak je i zaštititi porezne obveznike od korupcije i nesankcionirane neučinkovitosti uprave. Dobro je vidjeti da su naši gradovi i županije već spremni za energetske tranzicije – neki od najambicioznijih projekata događaju se upravo na toj razini. Ključna će biti i informiranost građana – oni trebaju inzistirati na ovim temama i zahtijevati ih od svih političkih razina i svih političkih opcija. Čini mi se da se to sve više događa i to je dobar razlog za optimizam.

Uz to, treba donijeti Zakon o klimi i prenijeti obveze iz Europskog klimatskog zakona koji će osigurati da klimatska neutralnost do 2050. bude obveza

Biorafinerija Ine u Sisku kao strateški projekt RH, Čorić podržava prijedlog

Ministar gospodarstva i održivog razvoja Tomislav Čorić izjavio je u srijedu da je odluka Ine o otpuštanju 250 radnika poslovno uvjetovana te potvrdio da je na Povjerenstvu za strateške projekte nedavno bio i prijedlog Ine za proglašenje biorafinerije u Sisku strateškim projektom. Komentirajući na upit novinara najavu da u Ini oko 250 radnika ostaje bez posla, Čorić je rekao da nema zadovoljstva ako ljudi ostanu bez posla te kako su poslovne odluke Ine išle u tom smjeru.

"Ne možete reći da itko može biti zadovoljan ako jedan jedan broj ljudi na kraju procesa transformacije ostaje bez posla. Međutim, poslovne odluke Ine donesene prije nekoliko godina išle su u tom smjeru. Ono zbog čega eventualno treba izraziti zadovoljstvo je činjenica da je odlazak dijela radnika praćen relativno povoljnim otpremninama", rekao je Čorić pred sjednicu užeg kabineta Vlade.

Ina je početkom tjedna potvrdila da su, s obzirom na okolnosti poslovanja u uvjetima pandemije, u Ina grupi pokrenute organizacijske promjene te se očekuje se da će restrukturiranje obuhvatiti maksimalno 250 zaposlenika, u organizacijskim jedinicama kojima je smanjen opseg aktivnosti. Vijest o otkazivanju je zabrinutost u Sisku i tamošnjoj rafineriji, č-

O restrukturiranju

"Odluka Ine o otpuštanju 250 radnika je poslovno uvjetovana, odlazak dijela radnika praćen je povoljnim otpremninama"

ji su radnici upozorili da bi se nakon otkaza 250 radnika u toj rafineriji broj zaposlenih gotovo prepolovio. Čorić je podsjetio da je smjer u kojem ide kompanija poslovna odluka Ine, da je nafni biznis u svijetu u problemima zbog koronavirusa i drugih okolnosti.

"Ova transformacija u koju je Ina išla je poslovno uvjetovana. Veseli činjenica da je prije neki dan na Povjerenstvu za strateške projekte bio i prijedlog Ine d.d. za proglašenje biorafinerije u Sisku strateškim projektom. Mislim da je upravo taj smjer kojim Ina ide – održivi, zeleni smjer – da je to pravi put", istaknuo je Čorić.

Iz Ine su u ponedjeljak također podsjetili da je projekt biorafinerije prijavljen za strateški investicijski projekt RH te je u pripremi dokumentacija za prijavu na Investicijski fond EU. Izgradnjom tvornice potencijalno će se otvoriti oko 120 direktnih radnih mjesta u tvornici te do 1000 indirektnih, vezanih uz logistiku i poljoprivredu lanac u Sisku i okolici, naveli su iz Ine. JF

Vijest o otpuštanju radnika nafne kompanije izazvala je zabrinutost u Sisku i tamošnjoj rafineriji, gdje bi se broj zaposlenih gotovo prepolovio